ASIGURAREA „FRANCO-ROMÂNĂ“

Bucureşti, Griviţei 23
acordă ABONAŢILOR „UNIVERSULUI“ PREMII DIN OFICIU

în numerar şi lozuri ale Loteriei Statului. **Cadouri în obiecte. Despăgubiri moştenitorilor, oricare ar fi vârsta abonatului. Trageri generale lunare şi speciale. O tragere festivă** pentru aniversarea a 10 ani dela înfiinţarea secţiunii **„UNIVERSUL“** a Societăţii. **Asigurări** pe durată de plată foarte scurtă şi chiar cu primă unică şi cu plata în efecte la cursul **nominal. Asigurări cu plata dublă a capitalului** asigurat în caz de **accident. Asigurare de zestre. Asigurarea copiilor** dela orice vârstă (chiar şi dela naştere) cu **un premiu din oficiu** pentru studii, de 10.000 lei la 7 ani, alţi 10.000 la 11 ani şi 30.000 lei la 18 ani. Condiţiuni speciale pentru riscul de războiu.

Se poate cere trecerea ratelor plătite dela o asigurare veche — chiar dacă nu e la curent — la o asigurare nouă — făcută în condiţiunile sus arătate.

Trimiteţi acest cupon — dimpreună cu lei 20 — şi veţi primi un bon de participare la tragerea festivă — chiar dacă mai aveţi şi alte bonuri.

CEREŢI LAMURIRI ŞI PROSPECTE.

PENTRU STUDENŢII REFUGIAŢI BASARABENI ŞI BUCOVINENI

Primim următoarele:

Se aduce la cunoştinţa studenţilor refugiaţi Basarabeni şi Bucovineni că faţă de greaua lor situaţie creiată de dureroasele evenimente dela 28 Iunie a. c. în Capitala ţării funcţionează un comitet Universitar pentru ajutorarea studenţilor refugiaţi din Basarabia şi Bucovina.

Acest for lucrând pe lângă ministerul educaţiei naţionale are de scop:

1. Aranjarea situaţiei şcolare a studenţilor.

2. Aranjarea situaţiei materiale.

Pentru clarificarea situaţiei şcolare, toţi studenţii refugiaţi sunt obligaţi de a trimite ministeriului educaţiei naţionale declaraţiuni personale arătând situaţia lor şcolară cu toate examenele trecute.

Se atrage atenţia că aceste declaraţiuni să fie riguros exacte întrucât orice încercare de înşelăciune va fi aspru pedepsită.

Pentru situaţia materială se aduce la cunoştinţă respectivelor categorii de studenţii următoarele:

1. Pentru cei cari se găsesc sau sunt nevoiţi a se stabili în Bucureşti înainte de deschiderea cursurilor anului şcolar 1940/41 s'a aprobat deocamdată încartiruirea studenţelor la căminul Asociaţiei Corpului Didactic iar a studenţilor în căminul Asistenţei Universitare.

Întrucât până în prezent nu sunt încă fixate noile centre universitare şi deci nu se ştie precis numărul de studenţi refugiaţi care va reveni fiecăruia din aceste centre, chestiunea întreţinerii pentru toată durata anului şcolar viitor, deşi aprobată în principiu, rămâne să fie precizată în amănunt ulterior.

2. Ministerul de interne a aprobat şi pentru studenţi refugiaţi plata alocaţiei de 50 lei zilnic, începând dela 1 August, a. c.

3. Cercul basarabenilor din Capitală a mai acordat un ajutor băneşc de 500 lei lunar pe lunile Iulie, August şi Septembrie pentru studenţii Basarabeni studenţii Bucovineni primesc, în măsura sumelor disponibile, ajutoare băneşti dela Cercul Bucovinenilor.

4. Atât comitetul universitar cât şi cercul basarabenilor studiază problema procurării efectelor de îmbrăcăminte, lingerie şi încălţăminte precum şi a cursurilor necesare studenţilor.

Pentru a se bucura de toate binefacerile acestei opere de asistenţă, toţi studenţii refugiaţi sunt obligaţi a trimite de oriunde s'ar găsi o declaraţie către Comitetul Universitar pentru ajutorarea Studenţilor refugiaţi basarabeni Str. Gogu Cantacuzino Nr. 21 Bucureşti 1, arătând:

a) numele şi pronumele.

b) data şi locul naşterei.

c) situaţia şcolară (dacă urmează regulat cursurile, facultatea şi anul de studii cu arătarea centrului universitar) Nr. carnet de student.

d) localitatea de unde s'a refugiat (Nr. carnet de refugiat).

e) numele, pronumele şi ocupaţia părinţilor.

f) unde sunt părinţii (decedaţi, rămaşi în teritoriul evacuat sau dacă sunt evacuaţi adresa lor).

g) averea cu care s'a refugiat studentul personal sau familia sa.

h) numărul, numele, vârsta, situaţia, persoanelor pe care le are de întreţinut familia studentului sau chiar studentul personal.

i) ocupaţia sau funcţia părinţilor studentului după evacuare.

j) mijloacele de întreţinere ale studentului în urma evacuării.

k) mijloacele de întreţinere în anii şcolari trecuţi (burse, cămin, ajutcare, funcţie, părinţi, etc.

l) ajutoarele (toate) primite până în prezent dela diferite autorităţi sau prin iniţiative particulare.

m) ajutoarele de care au nevoie în viitor.

Se atrage atenţiunea următoarelor categorii de studenţi:

1) Cei cari fiind temporar în Bucureşti şi numai în primele zile după evacuare au indicat la biroul studenţilor numai facultatea, anul de studii şi locul de origine trebue să înainteze în cel mai scurt timp declaraţiile de mai sus.

2) Cei cari şi-au anunţat prezenţa lor în România liberă prin corespondenţă sau chiar comunicări verbale de ale colegilor, rudelor şi cunoscuţilor, trebue ca să înainteze în cel mai scurt timp declaraţiile de mai sus.

3) Cei cari anunţându-ne adresa lor actuală şi cărora li s'au trimis formulare de declaraţii pe cari complectându-le le-au înaintat la F. N. S. sunt obligaţi a trimite la aceiaşi adresă şi datele care nu erau cerute în acele declaraţii, (date pe cari le găsesc în modelul declaraţiei de mai sus.

4) Cei cari deşi au făcut declaraţii şi le-au trimis, dar fie că nu le-au iscălit citeţ, fie că nu le-au iscălit deloc ori fie că n'au indicat centrul universitar al facultăţii la care urmează, neputând fi identificaţi şi deci şi inscrişi în lista studenţilor refugiaţi Basarabeni sau Bucovineni sunt obligaţi a trimite declaraţii scrise de mână absolut complete şi semnate citeţ.

5. Cei concentraţi sau militari activi sunt obligaţi şi ei dela unităţile la care se găsesc declaraţii cu datele de mai sus.

Studenţii cari au înaintat cereri pentru primirea ajutorului lunar şi nu l-au ridicat personal sunt rugaţi a îndeplini următoarele:

1. Cei dela Universitatea şi Politechnica Iaşi să se inscrie pe un tablou colectiv la Universitatea Iaşi şi luând certificarea calităţii lor de student să înainteze acest tablou Comitetului care în urmă va trimite suma globală la Universitate.

2. Cei dela Universitatea din Cernăuţi ne vor anunţa adresa lor printr'o adeverinţă de certificarea calităţii de student fie de anumite perscane cunoscute, din personaiul profesoral, fie de autorităţile ad.tive (prefecturi, preturi, primării sau comisariate poliţieneşti).

La fel vor proceda şi cei din provincie.

3. Cei concentraţi sau militari activi vor trimite adresa precisă şi adeverinţă cu certificarea calităţii de student şi refugiat din Basarabia şi Bucovina dela unităţile respective.

Pentru primirea alocaţiei zilnice, fiecare student să-şi scoată carnet de refugiat dela Prefecturile respective unde li se va efectua şi plata alocaţiei cuvenite.

Pentru tcate celelalte ajutoare studenţii refugiaţi sunt invitaţi în propriul lor interes a urmări anunţurile în cauze lor prin presă şi radio.

Delegaţia Studenţilor refugiaţi Basarabeni şi Bucovineni

Norme cu caracter general
pentru organizarea şi funcţionarea ministerului de Justiţie
(Urmare din pagina I-a)

Trebue dat săracilor şi nevoiaşilor putinţa să-şi găsească dreptatea repede şi fără a umbla prea mult pe drumuri şi a se ruina.

8. — Se vor întrebuinţa la maximum magistraţii din teritoriile evacuate, pentru accelerarea justiţiei, creindu-se la nevoe, provizoriu sau definitiv, secţii suplimentare.

9. — Se va studia în cadrul Statului în Consiliul de Stat, asigurarea unui trai al magistratului printr'o leafă suficientă, pentruca el să fie scos din starea inferioară în care a fost ţinut în cadrul Statului şi din care cauză, sau a fost supus la tentaţiuni, sau a căutat diferenţa de posibilităţi normale de viaţă în diferite comisiuni exterioare.

10. — Pe viitor gradaţiile vor fi date pe merite nu pe vechime.

11. — Să se înceteze total sistemul ca magistraţii cu grade înalte să ocupe funcţii inferioare, aceasta păleşte prestigiul nu numai al judecătorului dar chiar al justiţiei.

12. — Organizarea asistenţei pentru magistraţi şi familiile lor.

13. — Toţi magistraţii care au fost puşi în locuri înalte prin influenţe oculte sau care au judecat în contra conştiinţei lor, din ordin — atât în Justiţia de stat cât şi în cea militară, — vor trebui să tragă consecinţele.

14. — Rezolvarea problemei locaiurilor, care trebue să fie spaţioase, curate, luminoase.

15. — Reorganizarea penitenciarelor şi punerea lor pe baze umane şi civilizate.

Deţinutul nu poate fi tratat de nimeni ca un animal. Este un om şi mai presus de toate el este un Român.

Orice ar fi făcut, trebuie, chiar şi când este condamnat, să nu se uite că el trebue redat societăţii refăcut ca educaţie şi morală şi nu transformat în epavă fizică.

De aceea, personal înfierez şi voiu stârpi orice abuz care se va mai face de azi înainte, în această privinţă.

16. — Trebuiesc luate măsuri ca garantarea libertăţii individuale, a inviolabilităţii domiciliului, a secretului corespondenţei şi a conversaţiilor telefonice să fie asigurate la maximum.

Fac excepţie duşmanii neamului — Români sau străini.

*

Acestea sunt primele indicaţiuni şumare ce găsesc de datoria mea să dau Justiţiei.

Altele vor urma cu ocazia vizitei ce voiu avea onoarea să fac la ministerul Justiţiei şi la Inalta Curte.

G-ral ION ANTONESCU

Memento

Calendar

MARŢI, 17 SEPTEMBRIE

Ort. Sfintele Martire Sofia, Elpida Agapi şi Pistis.

Cat. Stigmatele Sfântului Francisc.

Prot. Hildegard.

Evreesc: 14 Elul 5700.

Mahomedan: 14 Şaban 1359.

*

Răsăritul soarelui 5.59; apusul soarelui 18.22.

★

† Iulia Haşdeu (1888).

Radio

EMISIUNI IN LIMBA ROMANA ALE POSTURILOR STRAINE DE RADIO

— (Ora românească) —

17.55: Posturile italiene (pe lungimile de undă 19.70 m. şi 25.51 m. în fiecare Sâmbătă.

18.20: Posturile italiene (pe lungimile de undă 19.70 m. şi 25.51 m.).

18.45—19: DUNĂREA (325,4 m.) 922 kHz. Bremen II 1339 m. şi posturile de unde scurte. DJA 31,38 m. şi DTP 25,31 m.

19.50: TIRANA (49.30m.) afară de Duminică.

20.15: ZEESEN (31,38m.)

20.30—20.40: DUNĂREA (325,4 m.) 922 kHz., Bremen II.

21.35: BELGRAD (49,18m.)

22.15—22.30: DUNĂREA (325,4 m.); 922 kHz. şi postul de unde scurte DJA 31,38.

22.20: Posturile italiene (pe lungimile de undă 16.84 m., 19.70 m., 25.40 m., 31,15 m., 41.55 m., 221 m şi 263 m.).

22.30: LONDRA (261m.)

22.30: DAVENTRY (30.96m.-49.59 m.-41,49 m.)

MARŢI, 17 SEPTEMBRIE

RADIO-ROMANIA, RADIO-BUCUREŞTI ŞI POSTUL PE UNDA SCURTA 32,4 m.

6.45: ORA DIMINEŢII.

RADIO-ROMANIA ŞI RADIO-BUCUREŞTI

13: Ora; Jurnal cultural.

13.15: Muzică variată (discuri): Uvertură la „Regele Ysului“ de Lalo (orch. filarm. din Berlin); Intermezzo de Brahms (pian: Luise Gmeiner); Ave Marie din „Otello“ de Verdi (voce: Dusolina Giannini); Adagio din sonta „Patetică“ şi Adagio din Sonta lunei de Beethoven (orch. filarm. din Berlin); Cântec de seară de Schumann (vioară: Georg Kulenkampff); Inimă sdrobită şi Ultima primăvară de Grieg (orch. fil. din Berlin).

14: Radio-jurnal (II).

14.20: Cântece populare din Ardeal-voce: Maria Tănase: Ş'am zis verde şi una; Ş'ar fi bătut Dumnezeu; Banii; Frunză verde frunzuliţă; Lung îi drumul Clujului; Dragă mi-a fost calea încoace; Cântecul lui Budac.

14.45: Radio-jurnal (III).

20: Radio-jurnal (IV).

20.15: Marşuri (discuri): Marş de Friedrich cel Mare; Marş de paradă de Möllendorf.

20.25: Coruri de copii (discuri): Cântecul de dimineaţă al călăreţului şi Cântec popular; Serenadă de Orlando di Lasso şi Cântec popular (corul de copii al Domnului din Regensberg).

20.40: Paul Jelescu (pian): Sonatină de Ravel: Nocturna de Fauré.

21: Radio-jurnal (V).

21.15: Compozitori români ardeleni-Orchestra Radio dirij. de Th. Rogalski: Uvertură la „Ştefan cel Mare“ de Iacob Mureşianu; Suită românească de Sabin Drăgoi; Rapsodia română de Marţian Negrea; Suita românească de Iuliu Mureşianu.

22: Radio-jurnal (VI); Sport.

22.20: Jurnal pentru străinătate în limbile: germană şi italiană.

22.30: Muzică de cameră: Th. Lupu-violoncel şii Quartetul Theodorescu (Al. Theodorescu-vioara I, I. Jelescu-vioara II-a, Al. Rădulescu-violă şi I. Fotino-violoncel): Quintet de Schubert.

23.15: Miron Soarec (pan): Allegro de Pescetti; Gigă de Rutini; Intermezzo de Brahms; Noveletă de Poulenc; La plus que lente de Debussy.

20.30: Jurnal pentru străinătate în limbile franceză şi engleză.

MIERCURI, 18 SEPTEMBRIE

RADIO-ROMANIA. RADIO-BUCUREŞTI ŞI POSTUL PE UNDA SCURTA 32,4 m.

6.45: Ora dimineţii.

RADIO-ROMANIA ŞI RADIO-BUCUREŞTI

13: Ora; Jurnal cultural.

13.15: D-ra Doina Suchici (acordeon, acomp. de taraf): Cântece bătrâneşti; Romanţe şi cântece vechi; „Româna“, potpuriu de cântece bătrâneşti.

13.35: Fanfara reg. de gardă „Mihai Viteazul“, cond. de căp. Giugariu: Pui de lei; Graiul neamului, de Titus Cornea; Scene din Carpaţi, potpuriu de Lăzărescu.

14: Radio-jurnal (II).

14.20: Continuarea concertului fanfarei: Doină basarabeană; Imn de slavă de cpt. Giugariu; Jubileumarş de Mureşanu; Marşul „Mihai I“ de Cutrupi.

14.45: Radio-jurnal (III).

20: Radio-jurnal (IV.)

20.15: Corul bărbătesc A. C. T., condus de Radu Botez: Pârâiaş cu apă lină, de E. Elenescu (solo voce: Emil Filip Măriţico dintre munţi, de G. Danga; Trandafir depe răzoare, de Sabin Drăgoi; Zamfira, de G. Danga; Cântec de leagăn, de Radu Botez; In poeniţă de G. Danga; Mama, de Christescu.

20.35: Orchestra de concert Radio dirij de Alfred Alessandrescu; voce: d-na Emilia Guţianu: Către stele de Dupare; Aria Paminei din „Flautul fermecat“, de Mozart (voce: d-na Emilia Guţianu); Cântecul de leagăn al Mariei, de Max Reger (voce: d-na Emilia Guţianu); Pavană pentru o infantă moartă, de Ravel; Când înfloreşte liliacul de Chausson (voce: d-na Emilia Guţianu); Idilă tristă, de Alfred Alessandrescu.

RADIO-ROMANIA. RADIO-BUCUREŞTI ŞI POSTUL PE UNDA SCURTA 32,4 m

21: Radio-jurnal (V).

21.15: Continuarea concertului orchestrei Radio dirij. de Alfred Alessandrescu: Serenadă de Mozart; Egloga de Rabaud; Tablouri rustice de Giulio Sonzogno.

22: Radio-jurnal (VI); Sport.

22.20: Jurnal pentru străinătate în limbile: germană şi italiană.

22.30: Quartetul Metzner: B. Metzner (vioara I.) I. Lapoş (vioara II) D. Botez (violă) şi J. Boniş (violoncel); Quartet nr. 21 în re maor de Mozart (în patru părţi).

22.50: Piese corale (discuri): Cântec popular german: Loreley-cor de Silcher; Corul focului din „Otello“, de Verdi (corul şi orch Operei din Berlin); Imnul soarelui din „Iris“ de Mascagni (corul Operei Scala).

23.20: Septet de Ravel dirij. de autor (discuri).

23.30: Jurnal pentru străinătate în limbile franceză şi engleză.

NOU !!! **A apărut**

„INDRUMARE PENTRU LUCRU DE MÂNĂ“

de XENIA NICOLAU şi ELIZA CIORTAN

Este prima lucrare apărută în ţară în limba românească şi este necesară atât profesoarelor de lucru şi elevelor dela orice şcoală de grad primar şi secundar cât şi oricărei gospodine; conţine şi explică toate capitolele şi toate punctele de lucru; cuprinde peste 1000 clişee, cu modele pentru feţe de masă, rochiţe, păpuşi, etc.

Se recomandă oricărei gospodine care vrea să-şi impodobească căminul cu lucrări de artă şi să realizeze însemnate economii în casă. Comenzile se primesc la Librăria „Universul“ şi la Şcoala Eraclide, str. Barbu Catargiu No. 3.

Preţul unui volum lei 220.

Domnii abonaţi sunt rugaţi ca la orice reclamaţie sau schimbare de adresă să binevoiască a ne trimite eticheta cu care primesc ziarul, iar spre a fi prompt serviţi, la reînoirea abonamentului să lipească pe cuponul mandatului poştal eticheta abonamentului expirat.

BULETIN ARHEOLOGIC ŞI NUMISMATIC

MONETE COMEMORATIVE PENTRU CONSTANTINOPOL ŞI ROMA

de CONST. MOISIL

Intre numeroasele serii monetare ce ni s'au păstrat din antichitate, prezintă un interes deosebit cele emise pentru comemorarea înfiinţării oraşului Constantinopol şi ridicării lui la rangul de capitală a imperiului roman.

Noua capitală a fost construită de către împăratul Constantin cel Mare pe ruinele vechiului oraş grecesc *Byzantium*, iar motivele cari l-au determinat pe acest suveran să mute capitala imperiului aci au fost multiple.

De pe la jumătatea veacului al III-lea d. Cr., când năvălirile popoarelor barbare dela răsărit şi dela nord — în special ale numeroaselor triburi germane aşezate dealungul graniţei europene — deveniseră tot mai ameninţătoare pentru imperiu, punctul de gravitate s'a deplasat spre nord-est, obligând pe împăraţi să fie mereu în regiunile ameninţate.

De altă parte imperiul avea nevoie de o capitală aşezată într'un punct strategic puternic, care să nu poată fi cucerit; iar Bizanţul prezenta acest avantaj.

Fig. 1.

Fig. 2

De asemenea capitala imperiului rebuia să fie stăpână pe mările înconjurătoare, atât pentru asigurarea aprovizionării, cât şi a transporturilor militare, iar din acest punct de vedere poziţia Bizanţului era mult superioară poziţiei ce o avea Roma.

Afară de acestea Constantin cel Mare, spre a fi stăpân pe imperiu, trebuia să scape de tutela plicticoasă a senatului roman, care îşi mai păstrează anumite prerogative şi era contra stabilirii unei dinastii ereditare.

In sfârşit, Roma era prea mult legată de trecutul său păgân, pe când vreme Bizanţul putea deveni uşor un centru creştin.

Pentru toate aceste motive, Constantin cel Mare părăsi încă în anul 326 Roma şi luă conducerea lucrărilor de restaurare a vechiului Bizanţ, pe care-l transformă cu totul într'o capitală demnă de rolul pe care împăratul voia să-l aibă. Natural, că în acest scop Roma a trebuit să-şi dea şi ea tributul, trimiţând nenumărate obiecte de artă spre împodobirea capitalei rivale.

De altfel încă din vremea împăratului Diocleţian oraşul Roma nu mai conta decât de formă ca centru al imperiului şi începuse să-şi piardă orice importanţă politică şi comercială.

Inaugurarea capitalei celei noi, căreia i s'a dat numele de Constantinopol, s'a făcut în Mai 330 şi de atunci atât curtea cât şi autorităţile civile şi militare şi-au luat reşedinţa acolo.

Cu acest prilej s'au bătut şi monete comemorative — în special medalioane de bronz, dintre cari unele se referă la noua capitală, altele la vechea Romă. Numismaţii însă nu sunt de acord asupra datei când au fost emise aceste medalioane. Unii le pun în timpul domniei lui Constantin cel Mare, alţii în domniile fiilor săi, sau poate şi mai târziu.

Cu toate acestea unele piese sunt recunoscute de toţi ca fiind bătute în timpul lui Constantin cel Mare.

Seria de medalioane privitoare la noua capitală reprezintă pe faţă un bust de femeie — personificarea cetăţii — cu coif în cap şi ţinând în mână un sceptru; de jur împrejur legenda: CONSTANTINOPOLIS. Pe revers este înfăţişată Fortuna, — protectoarea cetăţii — cu coroană murală în cap şi şezând pe un jeţ; ea ţine în mâna dreaptă o ramură de palmier sau de măslin, iar în stânga un corn de abondenţă. Legenda: VICTORIA AVGVSTI Uneori Fortuna e înfr'aripată. (Fig. 1-2).

Medalioanele cari se referă la capitala veche reprezintă pe faţă tot un bust de femeie, cu coif în cap, dar fără sceptru şi legenda: ROMA URBS. Pe revers lupoaica alăptând pe Rom şi Rem şi deasupra două stele, cari simbolizează origina divină a copiilor. Legenda lipseşte. (Fig. 3).

Fig. 3

Este foarte interesant de observat, că personificarea oraşului Roma nu are sceptru, pe când vreme a oraşului Constantinopol ţine totdeauna un sceptru în mână. Să însemneze lipsa acestui atribut situaţia inferioară a Romei, decăderea ei din rangul de capitală a imperiului?

Deasemenea legenda *Victoria augusti* de pe medalioanele oraşului Constantinopol poate fi considerată ca o indicaţie a împăratului, că a reuşit să întemeieze o nouă capitală, abandonând pe cea veche cu tradiţiile ei senatoriale şi liberându-se de sub influenţa ei.

In afară de medalioanele descrise mai sus s'au bătut şi monete mici de bronz cu tipurile acestea. Ele trădează tehnica monetară din epoca lui Constantin cel Mare, dovadă că au fost bătute în timpul domniei acestuia, sau cel mult al fiilor săi.

Printre numeroasele monete constantiniane ce se găsesc la noi sunt amestecate foarte adeseori astfel de piese comemorative privitoare la Roma şi la Constantinopol; medalioane însă nu se găsesc decât foarte rar.

Inştiinţări pentru refugiaţi

D. profesor Gheorghe Şerbănescu, refugiat din Ismail, şi d Grigore Iordache sunt rugaţi să treacă pe la Crucea Roşie, biroul refugiaţilor pentru a-şi lua scrisorile sosite aici.

D-na Alexandrina Grippa refugiată din Chişinău „înştiinţează pt fiica ei dr. Grippa Vera-Cantaragiu de la Schitea Veche Lăpuşna că se găseşte în Bucureşti, str. Schitu Măgureanu 35

Serg. Vlad Dumitru din grupul 7 grăniceri pază, Alba Iulia, caută familia Vlad din com. Pedecanţi jud. Cernăuţi.

Leon Berlescu din Chişinău comunică adresa: Satul Bureni jud. Baia of. Paşcani, casa d-lui Grigore Pupa, func. P. T T pentru familiile şi copii.

Nicolae Popovici, pensionar refugiat, Bucureşti, str. Florica Nr. 18 înştiinţează pe fiica ei dr. Anatole Băcălanu, învăţător din jud Cahul, că a cerut repatrierea lor prin Crucea Roşie. Colegii şi cunoscuţii cari ştiu ceva de soarta lor sunt rugaţi să anunţe la adresa de mai sus.

D-na Guţui refugiată din Chişinău, cu destinaţia Bârlad este di nsuflet rugată a trimite actele lui Adam Xenofon, şoseaua Pantelimon 156. Bucureşti.

Unchiul Nicolae Dimitriu comunică nepoatelor Tatiana şi Elisabeta Cepalo că sunt aşteptate la Râmnicu Sărat, str. Carol Nr. 27 lala Visarion Butic.

Ivanov Igor îşi anunţă familia, prietenii şi cunoscuţii că se găseşte la Camera agricolă Vaslui.

D. Gheorghe Cojocaru, învăţător refugiat, în prezent în oraşul Rădăuţi, str. Oborului Nr. 19, roagă pe d-ra Negrea venită în ziua de 3 Sept. din Cernăuţi-Roşa să-i comunice unde se află familia Zugrav de la Roşa.

Puşcaru Valentina din Corjanţi, jud. Hotin, anunţă pe soţul ei lt. Puşcaru Vasile reg. 8 grăniceri că îl aşteaptă în com. Bogdăneşti, jud. Bacău.

Elevul plut. Marcoci Nicoale din ţcoala ofiţeri activi de administraţie roagă pe părintele Tucicovschi să comunice despre soarta părinţilor rămaşi în Basarabia.

Cel care ştie ceva de soarta d-rei Ludmila Jitcov din comuna Chiţcani, jud. Tighina, care la ocuparea Basarabiei a rămas la d. ing. agr. Alex. Golitubov din str. Puşchin 40, Tighina, să comunice pe adresa d-rei Temena Podust, str. Subit. Constantiniu 27, Piatra-Neamţ.

Serg. Torjevschi Vasile din comp. 6 transmisiuni, ofiţer poştal militar nr. 63 roagă pe toţi cei veniţi din Basarabia cari ştie ceva de fraţii săi Sergiu Torjevschi, Dionisie Torjevschi, cumnatul Liviţchi Petre, d-ra Lidia Calamanef sau alte rude, să-i comunice pe adresa: d-ra Rozina Mărculescu, str. Claudian Laurenţiu nr. 24 Bucureşti.

Toţi cei ce cunosc pe Vasile Oscobolnic, refugiat din Roşeşani (jud. Hotin) sunt rugaţi a anunţa pe adresa d-rei Tica Lepedian, Abrud, jud. Alba.

Alexe Tapencu, care a terminat liceul tehnic agricol Soroca în anul 1940 şi s'a retras din Basarabia în prima zi cu armata română este rugat de tatăl său refugiat din com. Chirilen, jud. Soroca pe data de 7 August să-i scrie pe adresa Tapencu Leonte, str. Elisabeta Doamnei nr. 1, Calafat.

Schimbătorul Ion, agricultor, com. Durleşti (Lăpuşna); Beglet Pavel, agr., Durleşti (Lăpuşna); Maria Prutianu, casnică, Durleşti (Lăpuşna); Ana Schimbătorul, casnică, Durleşti (Lăpuşna), să scrie pe adresa caporal Prutianu Vasile brigada 24 mixtă of. poştal militar nr. 53.

D. Butuc Visarion anunţă pe d-nele Tatiana şi Elisabeta Cepalo că se găsesc la R.-Sărat, str. Carol I nr. 27 şi le roagă să vie.

Cu Aurel Vlaicu
in turneu prin Ardeal

Amintiri

In primăvara anului 1912 s'a deschis la Viena întâia expoziţie internaţională a aviaţiei, urmată de demonstraţiuni practice de sbor, încadrate în formă de concurs cu premii.

In „palatul rotund“ (Rotonda) de lângă Praterul metropolei habsburgice de atunci au stat expuse, timp de câteva săptămâni, diferitele tipuri de avioane, — mono şi biplane — cunoscute în epoca aceea, când aviaţia nu împlinise încă zece ani de realizări reuşite. Mai mult decât jumătate erau creaţiuni franceze, alături de produsele aviaţiei militare din Austria, Italia era reprezentată prin un avion „Caproni“; Germania n'a participat. Era însă prezentă *România*, cu un sistem propriu: monoplanul original „Vlaicu II“. Acesta era cel mai discutat: de o parte, pentru faptul, că România se găsea prezentă cu un produs autochton, la o manifestaţie de avangardă a technicei deschizătoare de noui orizonturi; de altă parte, pentru însăşi înfăţişarea aparatului prezentat, vizibil deosebit de toate celelalte ca structură şi ca mărime; unii credeau că e numai un model redus, şi păndeau momentul să-l vadă cum sboară aevea.

După încheierea expoziţiei s'au succedat sborurile, timp de zece zile, la aerodromul *Aspern* de lângă Viena.

Aci, aeroplanul lui Aurel Vlaicu fu primit cu ovaţiuni, şi aclamat la toate probele, având încă dela expoziţie câştigată simpatia publicului, care vedea cu interes participarea României, vecine şi aliate, înainte de alte ţări, cu sistem şi pilot indigen — Vlaicu, — care nu numai că se menţinea cu onorabil alăturea de aşi internaţionali, între cari era renumitul Garros, ci lua şi premii înaintea lor.

Prieten de şcoală cu Vlaicu şi trăind atunci în Viena ca tânăr licenţiat-doctorand şi publicist, eram zilnic împreună, legaţi ca prin un fel de „frăţie de cruce“.

In urma articolelor animate, ce publicasem în „Românul“ din Arad şi în „Universul“ despre succesele lui Vlaicu la Viena, am fost asaltat de telegrame şi scrisori din Ardeal şi Banat, oglindind entuziasmul răscolit în public de măreţul triumf românesc realizat în văzul lumei.

Vlaicu lua cu plăcere cunoştinţă despre aceste însufleţite mărturii de interes venite spontan „de acasă“, din Ardeal şi-mi reamintea despre extazul bucuriei vijelioase, cu care a fost primit sborul său pe „Câmpia Libertăţii“ dela Blaj, în anul precedent, 1911, la jubileul „Astrei“.

Nu mi-a fost greu, deci, să-l conving, ca, laureat la Aspern, să facă o serie de sboruri publice în centrele principale din Transilvania.

A primit îndemnul, cu condiţia, să-l însoţesc, garantând să-şi va scoate măcar cheltuelile. La beneficiu material nu ne gândeam de loc. Dar cu duioşie mi înfăţişam, de înainte, bucuria uluită a mulţimilor, cari acuma întâi vor avea să vadă sbor uman, şi, mai ales, mândria Românilor, — *pentru ei ne duceam*, — că acel sburător falnic e dintre ai lor, frate cu dânşii, Român de pe Mureş, inginer fiu de plugar din Binţinţ.

Am întocmit itinerarul aşa, ca, după putinţă, să atingem toate colţurile locuite de Români. Vlaicu nu prea călătorise, şi era interesat să cunoască regiuni noui.

An început cu *Aradul*, întâiul în drum, dela Viena, şi pentrucă acolo era ziarul principal „Românul“. Ne-au întâmpinat extrem de călduros fruntaşii partidului naţional, Vasile Goldiş, Ştefan C. Pop şi numeroasa intelectualitate românească din Crişana.

Au urmat, pe rând: Lugoj; Oraştie; Haţeg; Vârşeţ în Banat; Alba-Iulia; Seliştе; Elisabetopol (Dumbrăveni); Tg.-Mureş; Bistriţa. Ciclul urma să se încheie în Maramureş.

Numai Duminecile şi sărbătorile erau zile de sbor, ca să fie liber poporul satelor, către care era îndreptat, dintru început, gândul nostru. Timpul s'a menţinut favorabil, până la Bistriţa unde ne-au surprins ploi persistente, de toamnă, împedecând continuarea turneului.

Pretutindeni am profitat de concursul inimos al intelectualilor români din partea locului, constituiţi în comitete de organizare pentru a ne ajuta la toate lucrările pregătitoare, ca: afişaj; improvizarea aerodromului ocazional; vestirea publicului; primirea şi călăuzirea oaspeţilor, ş. a.

Vlaicu nu era preocupat decât de sbor. Uneori observa, în glumă: „Vezi să nu ne alegem cu datorii prea mari, la sfârşit“.

Amministrate extrem de ordonat şi precis, taxele de intrare la aerodrom,—intenţionat foarte reduse, ca să fie accesibile sătenilor, lăsaţi şi gratuit dacă nu aveau destul — acoperiau toate cheltuelile, dând şi beneficiu net, pe care îl totalizam pe seama lui Vlaicu.

Pentrucă dânsul obicinuia să-mi spună: „Când vom avea un prisos suficient, voi căuta să-mi cumpăr un automobil potrivit“, după sborul dela Alba-Iulia i-am făcut surpriza: „Ştii, frate, că avem capital pentru automobilul dorit!“

S'a bucurat ca un copil. Nu-i venea să creadă. I-am numărat suma, în hârtie monedă nouă, neatinsă.

N'a stat pe gânduri. Ne-am despărţit în gară: el a plecat la Viena, să-şi aleagă „maşină“, eu la Seliştе, pentru pregătirea sborului de Duminica viitoare.

După câteva zile mi-a depeşat: „Sosesc Vineri, cu automobilul!“.

A fost bucuria cea mai mare ce şi-a îngăduit. După avion, automobilul era pasiunea şi jucăria lui.

Era încântat că a putut găsi o marcă de calitate excelentă, ca motor şi construcţie (Laurin-Clement), şi de linie distinsă, ca formă. Căci era pretenţios din ambele consideraţii la orice realizare tehnică: calitatea construcţiei şi distincţia formei.

De aci înainte, în toate zilele libere, dela un sbor la altul, făceam escapade cu automobilul în împrejurimi. Acestea îi erau şi prilejuri de experimentări, uneori glumeţe, ca să pună la încercare volubilitatea motorului în diferite împrejurări. Alteori îi făcea plăcere să mă înveţe să conduc, vorbind cu pasiune despre preciziunea mecanismelor tehnice, cari, dirijate cu grijă, lucrează singure, par'că ar avea minte proprie, suflet.

Stând mulţumit la volan, adeseori povestea despre perfecţionările ce va realiza la viitorul său tip de avion: „Vlaicu III“...

Mă pasiona conversaţia aceasta prietenească, mai ales că, cu câtiva ani mai înainte, asistasem şi la spomnicele înfăptuiri aviatice ale bănăţeanului *Traian Vuia*, la Paris, despre care Vlaicu mă întreba adeseori, ca despre un frate mai mare.

Primea cu mult interes observaţiunile şi părerile ce-mi cerea când avea îndoeli. „Mai uşor te înţelegi cu laicii, decât cu specialiştii, cari tehnicieni la rândul lor, ţin morţiş la ideile proprii şi te contrazic când aduci ceva nou, neprevăzut. Filosofii au judecata limpede, şi e cu folos să te ştii aprobat de logica lor. Aparatul meu cel nou va avea două locuri alăturea; vei şedea lângă mine, şi vei vedea cât de uşor se manevrează, şi cât de sigur. Vei fi întâiul pilot venit din lumea dăscălească, dragă profesore“.

*

Duminicile cu sbor erau adevărate praznice domneşti pentru întreg ţinutul. Oraşul era în picioare. Dela ţară veneau, pe toate drumurile şi liniile, mii de spectatori, de pe rază de zeci de kilometri.

Aerodromul palpita în freamăt discret. Ardoarea curioziţăţii era astâmpărată de grija să nu survină vre-un accident.

Nu se poate descrie frenezia ovaţiilor, cu care era aclamat la aterisare. Lumina bucuriei delirante vibra în priviri, în gesturi, mişcări şi îmbrăţişări ale mulţimei extaziate.

Ziua se termina cu serbări, organizate de tineretul oraşan, în timp ce sătenii se întorceau, fermecaţi şi fascinaţi, la vetrele lor, având ce povesti, cu mândrie sporită cu conştiinţa infinit potenţată, înălţată.

„Ungurii nu au sburător!“, se repeta măreţ, solemn, senin, dela om la om, ca un refren luminos, ca o rază care deschidea perspective miraculoase, revărsând nădejdi mari spre un viitor visat de milenii...

...Toamna a pus capăt turneului triumfal. Chemaţi în multe alte centre, le-am lăsat pentru vara următoare.

„Vom începe în Mai, profesore ca să îi putem mulţumi pe toţi“, zicea Vlaicu.

Din beneficiu nu s'a realizat numai automobilul, ci şi preţul unui motor nou, pentru „Vlaicu III“